

Chapisho la Deen Khaalis

(Daawah ila ssunnah)

MWEZI WA MUHARRAM NA SIKU YA ASHURA

Mwandishi:

Nurein Ibn Uthmaan, Abu Uthmaan, Al-Jabarty.

1441 H – 2019 M

UTANGULIZI

Sifa njema zote anazistahiki Allah Mola Mlezi wa viumbe vyote, na swala na salamu zimfikie Mtume wetu Muhammad, watu wa nyumba yake na sahaba zake.

Ama baada ya utangulizi huu:

Haya ni maelezo kuhusiana na hukumu na fadhila za mwezi **mtukufu wa Muharram na siku ya Ashura**, yamechukuliwa kutoka katika fatawa za **sheikh Abdul-Aziz ibnu Baaz na Sheikh Muhammad ibnu Swaleh Al-Utheimiin Allah awarehemu**, asili yake ni toleo fupi la waraka wa mkunjo (مطوية) uliochapishwa na "**Uongozi Wa Mambo Ya Misikiti Wa Haram na Msikiti Wa Nabii –swalla llahu alaihi wa sallam-**", nambari ya toleo (43).

Namuomba Allah –aliyetukuka- awanufaishe waisilamu na maelezo haya, na ajaalie kazi hii katika mizani ya amali njema za mashekhe hawa wawili, waliosaidia katika kuchapisha, aliyefanya tarjama, watakaosoma na kila aliyesaidia katika kufanikisha kazi hii, na swala na salamu zimfikie Mtume wetu Muhammad swalla llahu alaihi wa sallam.

Imeandikwa na:

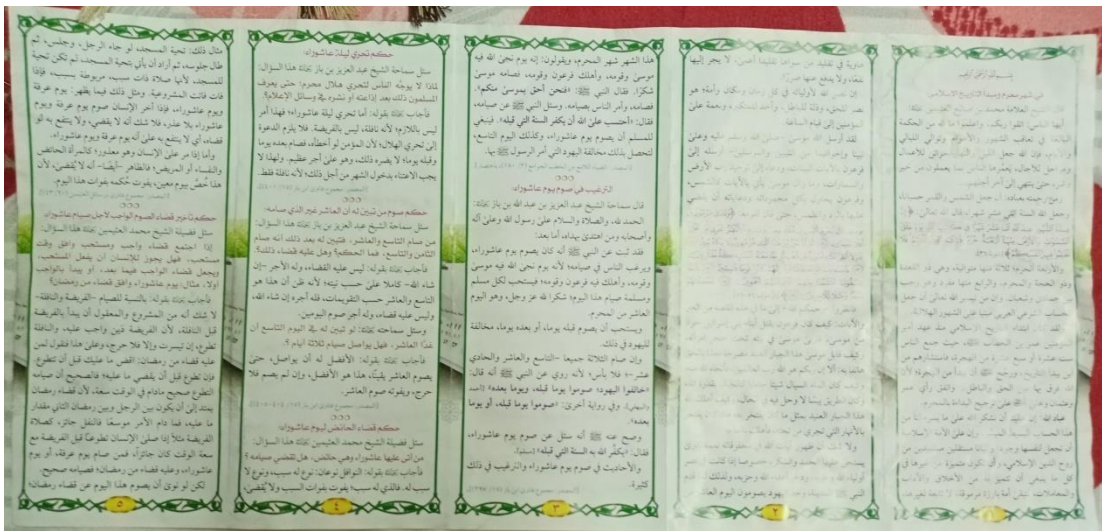
Nurein ibn Uthman ibn Muhammad ibn Isa
Al-Jabarty

8/Muharram/1441 – 7/septemba/2019

SURA YA ASILI YA CHAPISHO LA WARAKA WA MKUNJO

(Mbele)

(Nyuma)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

MWEZI WA MUHARRAM NA MWANZO WA TAREHE YA KIISILAMU

Asema sheikh Muhammad ibnu Swaleh Al-Utheimiin – Allah amrehemu:-

Enyi watu: mcheni Allah –kwa kutekeleza maamrisho Yake na kuepuka makatazo Yake-, na mtambue hekima kubwa ya Allah katika kufuatana kwa miezi na miaka, na kuandamana kwa usiku na mchana, kwani hakika Allah amejaalia usiku na mchana kuwa ni hazina za matendo na daraja za umri, watu wanaimarisha (usiku na mchana) kwa wanayoyatenda miongoni mwa kheri na shari, hadi ifikie mwisho wa umri wao.

Na ni katika Rehma za Allah kwa waja wake: kuwa amejaalia jua na mwezi kwenda kwa hesabu, na amejaalia mwaka kuwa ni miezi kumi na mbili, asema Allah aliyetukuka:

﴿إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ﴾ [سورة التوبة: 36].

{Hakika idadi ya miezi mbele ya Allah ni miezi kumi na mbili katika hukumu ya Allah -ya kilimwengu- tangu siku alipoumba mbingu na ardhi, katika hiyo iko mine mitukufu. Hio ndio sharia ilionyooka –kule kufuata amri ya Allah kujaalia mine kuwa ni mitukufu-, basi msidhulumu ndani yake nafsi zenu.} [suratu tawbah: 36].

Na miezi mine mitukufu; mitatu yanafuatana, nayo ni Dhul-Qaadah, Dhul-Hijjah na Muharram, na wane uko peke yake, nao ni Rajabu; ulio baina ya Jumada na Shaabani...

Kwa hakika chanzo cha tarehe ya kiislamu kilikuwa tokea zama za Amiril Mu'miniin Umar -Allah amridhie-, pindi alipokusanya watu; kumi na sita au kumi na saba, akawashauri kutokea wapi ianze tarehe ya kiislamu, Umar -Allah amridhie- akatilia nguvu ianzie kutokea wakati wa Hijra (kugura kwa Mtume kutoka Makkah kuenda Madinah), kwa sababu kupitia tukio hilo Allah alipambanua baina ya haki na batili... Na ikiafikiana rai ya Umar, Uthman na Ali -Allah awaridhie- juu ya kutilia nguvu kuanza (mwaka) na mwezi wa Muharram.

Na bila shaka kudhihiri alama za Allah –za kujulisha ukubwa wake, uwezo wake na kustahiki kwake kuabudiwa pekee- katika viumbe vyake ni neema kubwa sana, anastahiki kwayo kusifiwa na kushukuriwa, hasa hasa iwapo ni katika kuwanusuru vipenzi vyake na kikundi chake, na kuwashinda maadui wake na kikundi chao, ndio kwa ajili hiyo Nabii –swalla llahu alaihi wa sallam- alipofika Madina aliwakuta Mayahudi wakifunga siku ya kumi ya mwezi huu mwezi wa Muharram, na wakisema: hakika hii ni siku ambayo ndani yake Allah alimnusu Musa na watu wake, na akamuangamiza Firauni na watu wake, ndio Musa akaifunga kushukuru. Basi Nabii –swalla llahu alaihi wa sallam- akasema:

(فَنَحْنُ أَحَقُّ بِمُوسَى مِنْكُمْ)،

(Basi sisi tuna haki zaidi kwa (ukaribu) Musa kuwaliko nyinyi),

Basi -Mtume- akaifunga, na akawaamrisha watu kuifunga. Na Nabii -swalla llahu alaihi wa sallam- aliulizwa kuhusu -fadhila za- kuifunga, akasema:

(أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ).

(Natarajia kwa Allah asamehe –kwayo madhamdi ya-mwaka ulioitangulia).

Basi inampasa Muisilamu kufunga siku ya Ashura, na kadhalika siku ya tisa, ili ipatikane kutofautiana na Mayahudi, jambo ambalo Mtume –swalla Ilahu alaihi wa sallam-ameliamrisha.

[adh-dhwiyou llaami' minal khutwabil jawaami': 2/180 – kwa mukhtasari-]

MAHIMIZO YA KUFUNGA SIKU YA ASHURA

Alisema sheikh Abdul-Aziz ibnu Baaz -Allah amrehemu-:

Sifa njema zote anastahiki Allah, na swala na salamu zimfikie Mtume wa Allah, jamaa na maswahaba wake, na kila aliyefuata uongofu wake, ama baada ya utangulizi:

Basi kwa hakika imethibiti kutoka kwa Nabii -swalla Ilahu alaihi wa sallam- kuwa alikuwa akifunga siku ya Ashura, na akihimiza watu kufunga; kwa sababu ni siku Allah alimuokoa Musa na watu wake, na akamuangamiza Firauni na watu wake, basi inapendekezwa kwa kila Muisilamu wa kiume na wa kike kuifunga siku hii; ili kumshukuru Allah -mwenye ushindi na utukufu-, nayo ni siku ya kumi katika mwezi wa Muharram.

Na inapendekezwa afunge kabla yake au baada yake siku moja, ili kutofautina na Mayahudi katika jambo hili –la kufunga Ashura-.

Na akifunga zote siku tatu -ya tisa, ya kumi na ya kumi na moja- basi hakuna ubaya; kwa sababu imepokewa kutoka kwa Mtume -swalla Ilahu alaihi wa sallam- kuwa alisema:

(خالفوا اليهود؛ صوموا يوماً قبله ويوماً بعده)، وفي رواية أخرى: (صوموا يوماً قبله، أو يوماً بعده).

(wahalifuni Mayahudi; fungeni siku kabla yake na siku baada yake), na katika mapokezi mengine: (fungeni siku kabla yaka au siku baada yake).

Na imesihi kutoka kwake -swalla llahu alaihi wa sallam- kuwa aliulizwa kuhusu –fadhila za kufunga- Ashura, akasema:

(يكفر الله به السنة التي قبله).

(Allah anasamehe kwa ajili yake mwaka ulio kabla yake).

Na hadithi katika kufunga siku ya Ashura na kusisitiza hilo zipo nyingi.

[Majmu' fataawa ibni Baaz: 15/397].

HUKMU YA KUITAFUTA SIKU YA ASHURA -KWA KUUTAFUTA MWEZI WA MUHARRAM-.

Aliulizwa sheikh Abdul-Aziz ibnu Baaz -Allah amrehemu- hili swali:

Kwanini hawaelekezwi watu kuutafuta mwezi wa Muharram, ili Waisilamu wajue baada ya kutangazwa au kuenezwa katika vyombo vya matangazo?

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Ama kuutafuta usiku wa Ashura; basi jambo hili si lazima; kwa sababu hiyo -saumu ya Ashura- ni sunnah, si faradhi, basi si lazima kulingania kuutazama mwezi -wa Muharram-, kwa sababu Muumini lau ataikosa -kuijua siku ya Ashura-, na akafunga siku moja baada yake na siku moja kabla yake, hilo -la kutojua- halitomdhuru, na -bado- atakuwa na ujira mkubwa. Kwa ajili hii si wajibu

kutafuta kuingia kwa mwezi -wa Muharram-; sababu ni sunnah -yaani kufunga Ashura-.

[Majmu' fataawa ibni Baaz: 15/401].

HUKMU YA KUFUNGA KWA ALIYEBAINIKIWA KUWA SIKU YA KUMI YA MUHARRAM SIO ILE ALIYOIFUNGA

Aliulizwa sheikh Abdul-Aziz ibnu Baaz -Allah amrehemu-hili swali:

Aliyefunga siku ya tisa na ya kumi za Muharram, kisha ikambainikia baada ya hapo kuwa amefunga siku ya nane na ya tisa, basi kutakuwa na hukmu gani? Na je itamuwajibikia kuilipa?

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Hawajibiki kuilipa, na atapata ujira kamili in shaa Allah kulingana na nia yake; sababu yeye alidhania kuwa hii ndio siku ya tisa na ya kumi ya Muharram kulingana na makadirio ya tarehe, basi atapata ujira 'in shaa Allah', wala hawajibiki kulipa, na atapata ujira wa kulipa hizo siku mbili.

Na akaulizwa -Allah amrehemu-: Lau itambainikia katika siku ya tisa -aaliyoifunga akidhania ni ya kumi- kuwa kesho ndio siku ya kumi, basi je aweza fululiza kufunga siku tatu?

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Bora kwake ni afulilize, hadi awe amefunga siku ya kumi kwa yakini, hili ndilo bora, na asipofunga basi hakuna ubaya, na atakosa fadhila za-kufunga siku ya kumi.

[Majmu' fataawa ibni Baaz: 15/404-405].

HUKUMU YA MWENYE HEDHI KULIPA SIKU YA ASHURA

Aliulizwa sheikh Muhammad Al-Utheimiin -Allah amrehemu- hili swali:

Aliyeingiliwa na siku ya Ashura na hali ako na hedhi, je atailipa saumu yake?

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Sunnah zipo aina mbili: Sunnah zilizo na sababu, na Sunnah zisizo na sababu, basi zile zilizo na sababu, hukosekana kwa kukosekana sababu zake, na wala hazilipwi. Mfano wa hizo: Lau atakuja mtu (msikitini) akaketi, na muda wa kukaa kwake ukawa mrefu, kisha akataka kuswali 'tahiyyatul masjid', basi haiwi 'tahiyyatul masjid', kwa sababu hiyo ni swala ilio na sababu, imefungamanishwa na sababu, ikishapita basi usharia wake unakosekana, na mfano wa hilo –inavodhihiri- ni: siku ya Arafa na siku ya Ashura, basi mtu anapochelewesha kufunga siku ya Arafa na siku ya Ashura bila ya udhuru, hapana shaka kuwa hatoilipa, wala hatonufaika nayo lau atailipa, yaani: hatonufaika nayo iwe (amefunga) siku ya Arafa na siku ya Ashura.

Ama ikimpita mtu hali ako na udhuru, kama vile mwanamke mwenye hedhi, na mwenye nifasi (damu ya uzazi), au mgonjwa; inavodhihiri –pia- ni kuwa hatolipa, kwa sababu (saumu) hii imehusishwa na siku mahsusi, hukumu yake inakosekana kwa kukosekana hii siku.

[Majmu' fataawa wa rasaaili sh-sheikhil Utheimiin:20/43]

HUKMU YA KUCHELEWESHA KULIPA DENI LA SAUMU KWA AJILI YA KUFUNGA ASHURA

Aliulizwa sheikh Muhammad Al-Utheimiin -Allah amrehemu- hili swali:

Inapokutana kulipa saumu ya wajibu na saumu ya sunnah, je itajuzu kwa mtu kufanya sunnah, na alipe saumu ya wajibu baadae? Au aanze na wajibu kwanza? Mfano wa siku ya Ashura iliokutana na kulipa deni la Ramadhani.

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: kuhusiana na saumu -ya faradhi na ya sunnah-, hapana shaka kuwa ni katika sharia na ni jambo la kuingilika akilini kuwa aanze na ya faradhi kabla ya sunnah, kwa sababu faradhi ni deni lilomuwajibikia, na sunnah ni kujitolea inapokuwa wepesi, na isipokuwa wepesi basi hatafanya. Kulingana na hili tunamuambia Yule aliye na deni la ramadhani: lipa deni lako kabla hujafunga sunnah. Lau atafunga sunnah kabla ya kulipa, basi kauli ya sawa ni kuwa saumu yake ya sunnah itakuwa sahihi, madamu wakati wa kulipa ni mkunjufu, kwa sababu (wakati wa) kulipa Ramadhani unaendelea hadi inapobaki baina yake na ramadhani nyengine kiasi cha siku anazodaiwa, basi madamu kuna ukunjufu sunnah itajuzu, kama mfano wa swala ya faradhi, mtu anaposwali sunnah kabla ya faradhi, pamoja na kuwa wakati ni mkunjufu itajuzu, na atakaefunga siku ya Arafa, au siku ya Ashura, na anadaiwa kulipa Ramadhani, saumu ni sahihi.

Lakini akinuwilia siku hii kulipa deni la Ramadhani atakuwa na ujira mara mbili, ujira wa siku ya Arafa pamoja na ujira wa kulipa, na ujira wa siku ya Ashura pamoja na ujira wa kulipa.

[Majmu' fataawa wa rasaaili sh-sheikhil Utheimiin:20/48]

HUKMU YA KUFUNGA ASHURA PEKEE INAPOAFIKI SIKU YA IJUMAA

Aliulizwa sheikh Muhammad Al-Utheimiin -Allah amrehemu- hili swali:

Je yajuzu kufunga siku ya ijumaa pekee kwa kulipa deni?

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Mtume –swalla llahu alaihi wa sallam- alikataza kufunga siku ya ijumaa pekee, na lau siku ya ijumaa itakutana na siku ya Ashura akaifunga, hakika hakuna ubaya kwake kuifungaa pekee; kwa sababu yeye amefunga siku ya Ashura, si kwa sababu ni siku ya ijumaa, na kwa sababu hii Nabii –swalla llahu alaihi wa sallam- alisema;

(لا تخصوصوا يوم الجمعة بصيام، ولا ليلاتها بقيام) [رواه مسلم].

(Musiikusudiye siku ya ijumaa kwa saumu, wala usiku wake kwa swala) [imepokewa na muslim]. Basi Mtume akataja jambo la kuikusudia.

[fatawa nuurun ala ddarb: (8/265)].

HUKMU YA ALIYEIKUMBUKA ASHURA KATIKATI YA MCHANA

Aliulizwa sheikh Muhammad Al-Utheimiin -Allah amrehemu- hili swali:

Mtu ambaye hakukumbuka siku ya Ashura isipokuwa katikati ya mchana, je itasihi kujizuia (kufunga) sehemu ya siku iliobaki? Pamoja na kujua kuwa aliwahi kula na kunywa (kabla kukumbuka).

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Lau atajizuia (vyenye kufunguza saumu) sehemu ya siku iliobaki, hakika saumu yake haitasihi, na hilo ni kwa sababu alikula mwanzoni mwa mchana, na saumu ya sunnah inasihi inapoanzwa katikati

ya mchana kwa ambaye hajatumia mwanzoni mwa mchana chenye kufunguza.

[fatawa nuurun ala ddarb: (8/236)].

HUKMU YA KUFUNGA MUHARRAM KAMILI

Aliulizwa sheikh Abdul-Aziz ibnu Baaz -Allah amrehemu-hili swali:

Ni ipi hukumu ya kufunga mwezi kamili wa Muharram?

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: kufunga mwezi wa Muharram ni jambo la kisharia, Mtume –swalla llahu alaihi wa sallam- alisema:

(أفضل الصيام بعد رمضان شهر الله المحرم) [رواه مسلم].

(saumu bora kabisa baada ya Ramdhani ni mwezi wa Allah wa Muharram) [imepokewa na Musim].

Basi akiufunga kamili ni vizuri, au akafunga siku ya tisa, ya kumi na ya kumi na moja, hilo ni sunnah.

[Majmu' fataawa ibni Baaz: 15/416].

BID'A ZA ASHURA

Aliulizwa sheikh Abdul-Aziz ibnu Baaz -Allah amrehemu-swali hili:

Hadithi isemayo:

(من اغتسل يوم عاشوراء لم يمرض ذلك العام).

(Atakae oga siku ya Ashura hatakuwa mgonjwa mwaka huo).

Akajibu -Allah amrehemu- kwa kusema: Hadithi zote zilizokuja katika jambo la kuoga siku ya Ashura, kutia wanja, kupaka nywele hina, na mengineo kati ya yanayofanywa na watu wa Sunnah siku ya Ashura, ili mradi kuwakhaliifu Mashia; basi hadithi hizo ni za kuzuliwa, isipokuwa hadithi ya kufunga...

Asema ibnu Rajab katika kitabu chake (lataiful maariif): ...Ama kuifanya siku ya Ashura ni matanga, kama wanavofanya Mashia, kwa ajili ya kuuliwa Husein -Allah amridhie- ndani yake; basi hilo ni katika matendo ya wale ambao juhudi yao katika maisha ya dunia imepotea bure, nao wanadhani kuwa wanafanya kazi nzuri, wala Allah na Mtume wake hawakuamrisha kuzifanya siku za misiba ya Manabii na vifo vyao kufanya ni matanga, basi iweje kwa walioduni yao... hapa yameishia maneno yake -Allah amrehemu-.

Na kwa tulioyataja... inatambulika kuwa hadithi ziliokuja katika kuikusudia siku ya Ashura kwa kupaka wanja, kuoga au kutia nywele hina ni hadithi za kutungwa, na viyvo hivi hadithi ya kuwakunjulia matumizi familia, zote si sahihi...

[Majmu' fataawa ibni Baaz: 15/416].

Kimefanyiwa tarjama na:

Nurein ibnu Uthman, abu Uthman, Al-Jabarty,
Asubuhi ya ijumaa, 7/1/1441 H – 6/9/2019 M.

JADWALI LA YALIOMO:

UTANGULIZI	2
SURA YA ASILI YA CHAPISHO LA WARAKA WA MKUNJO	3
MWEZI WA MUHARRAM NA MWANZO WA TAREHE YA KIISILAMU.....	4
MAHIMIZO YA KUFUNGA SIKU YA ASHURA.....	6
HUKMU YA KUITAFUTA SIKU YA ASHURA -KWA KUUTAFUTA MWEZI WA MUHARRAM-.	7
HUKMU YA KUFUNGA KWA ALIYEBAINIKIWA KUWA SIKU YA KUMI YA MUHARRAM SIO ILE ALIYOIFUNGA	8
HUKUMU YA MWENYE HEDHI KULIPA SIKU YA ASHURA.....	9
HUKMU YA KUCHELEWESHA KULIPA DENI LA SAUMU KWA AJILI YA KUFUNGA ASHURA	10
HUKMU YA KUFUNGA ASHURA PEKEE INAPOAFIKI SIKU YA IJUMAA	11
HUKMU YA ALIYEIKUMBUKA ASHURA KATIKATI YA MCHANA	11
HUKMU YA KUFUNGA MUHARRAM KAMILI.....	12
BID'A ZA ASHURA.....	12
JADWALI LA YALIOMO:	14